

Nr 2.

Ankom till riksdagens kansli den 14 maj 1917 kl. 11 f. m.

Utlåtande i anledning av väckta motioner dels i första kammaren nr 8 och 9 av herr Klefbeck, avseende ändring, den förra av 6 § i lagen den 30 juni 1913 om allmän pensionsförsäkring och den senare av 5 § i lagen den 8 juni 1915 om övergångsbestämmelser i anledning av nämnda lag, dels i andra kammaren nr 6 av herr Petersson i Lidingö villastad om ändring av 16 § i lagen den 30 juni 1913 om allmän pensionsförsäkring, nr 110 av herr Mossberg om ändring av 9 § i ovannämnda lag, nr 180 av herr von Sneidern om ändrad lydelse av 4 § i lagen den 8 juni 1915 om övergångsbestämmelser i anledning av pensionsförsäkringslagen och nr 249 av herr Tengdahl angående viss ändring i nyssberörda lag den 8 juni 1915, dels ock nr 112 i andra kammaren av herr Widlund om skrivelse till Kungl. Maj:t angående ändring i avseende å åldersgränsen för avgiftsplikt enligt pensionsförsäkringslagen.

Närvarande vid ärendenas slutliga behandling: herrar Schotte, Rogberg, Persson i Norrköping, Tisell, Permansson, Rooth, Strid, Jönsson i Slätåker och Bengtsson i Norup.

Efter överenskommelse mellan stats- och lagutskotten hava följande motioner hänskjutits till behandling av sammansatt stats- och lagutskott, nämligen

inom första kammaren:

nr 8 av herr *Klefbeck* angående ändring av 6 § i lagen om allmän pensionsförsäkring och

nr 9 av herr *Klefbeck* med förslag till ändrad lydelse av 5 § i lagen om övergångsbestämmelser i anledning av lagen den 30 juni 1913 om allmän pensionsförsäkring samt

inom andra kammaren:

nr 6 av herr *Petersson* i Lidingö villastad om ändring av 16 § i lagen den 30 juni 1913 om allmän pensionsförsäkring,

nr 110 av herr *Mossberg* om ändring i 9 § fjärde stycket av samma lag,

nr 180 av herr *von Sneidern* om ändrad lydelse av 4 § i lagen den 8 juni 1915 om övergångsbestämmelser i anledning av pensionsförsäkringslagen och

nr 249 av herr *Tengdahl* angående viss ändring i nyss berörda lag den 8 juni 1915; samt

nr 112 av herr *Widlund* om skrivelse till Kungl. Maj:t angående ändring i avseende å åldersgränsen för avgiftsplikt till folkpensioneringen.

Över berörda motioner har avgivits yttrande av pensionsstyrelsen, vilket som bilaga fogas till detta utlåtande.

I.

Motionen nr 8 i första kammaren av herr *Klefbeck*.

I förevarande motion yrkas, att riksdagen måtte för sin del besluta sådan ändring av 3:dje stycket i § 6 av lagen om allmän pensionsförsäkring, att i 1:sta punkten 50 kronor utbytes mot 100 kronor, och att 2:dra punkten utgår.

Motionen.

Till stöd för denna sin hemställan har motionären efter att först hava framhållit, hurusom det av allmänna medel utgående pensionstillägget minskas med visst belopp, då pensionstagares årsinkomst överstiger 50 kronor, anfört följande:

»Meningen med detta stadgande har varit, att om en person hade så pass inkomst, att han kunde nödortvigt försörja sig, han då icke skulle erhålla något bidrag av det allmänna, utan detta i stället kunna besparas åt de allra sämst situerade.

Nu har pensionsförsäkringen så kort tid varit i verksamhet, att den på pensionsavgifter grundade delen av pensionen (avgiftspensionen) är

ytterligt obetydlig. Den uppgår hittills i de flesta av mig kända fall till mindre än 50 öre pr år. Pensionen utgöres sålunda ännu till sin väsentliga del av pensionstillägget. Och detta utgår under övergångstiden med nedsatt belopp. Avgiftspension utgår med bestämt belopp, oberoende av från annat håll åtnjuten inkomst. Från pensionstillägget däremot göres avdrag på ovan angivna grunder allt efter inkomstens storlek.

Dessa motiv för avdrag synas också mig fullt rättvisa, dock inom vissa gränser. Så har redan vid lagens tillkomst gränsen satts vid en inkomst av 50 kronor. Men det synes mig, att denna gräns bör flyttas fram åtminstone till 100 kronor. De som stanna under denna inkomstgräns leva i så bekymmersamma förhållanden, att de mer än väl behöva tilläggspensionen oavkortad åtminstone under övergångstiden, om de skola kunna förskaffa sig det för livets uppehälle allra nödvändigaste.

Genom en dylik ändring skulle man också i väsentlig grad bryta udden av en annars ofta framställd anmärkning, att pensionsförsäkringen icke uppmuntrar till sparsamhet. Ty nu skall en invalid, som har ett litet sparat kapital, erhålla ett reducerat pensionstillägg, under det att en annan, som samvetsgrant gjort slut på varje öre, skall få fullt tillägg. Genom den av mig föreslagna ändringen skulle det bli uppenbart både för den sparsamme och slarvige, att det har välsignelse med sig att i de goda dagarna spara litet för de onda. Den sparsamme invalidens ställning, grundad på ränta och pensionstillägg, skulle vara bekymmerfriare än den slarvigas.

Nu skulle man kunna tänka, att riksdagen nekade att gå med härpå med hänsyn till befarade ekonomiska konsekvenser. Huru mycket den av mig föreslagna ändringen skulle inverka på det allmännas utgifter för pensionstilläggen, kan jag helt naturligt icke angiva. Men jag tror ej, att konsekvenserna skulle bliva så svåra. Antalet av dem som sparat så mycket, att räntan uppgår till inemot 100 kronor, är icke så stort. Sedan kommer en stor kategori pensionssökande, vilka icke ha någon kontant inkomst, utan vilkas inkomst blott beräknas. Dit höra t. ex. alla gamla änkor, som underhållas av sina barn och som utföra något litet arbete i deras hushåll. Dessas inkomst beräknas nu i kanske de flesta fall icke överstiga 50 kronor. Hela skillnaden skulle i många fall endast bli, att inkomsten beräknades icke överstiga 100 kronor. Och pensionstillägget utginge med fullt belopp enligt både den förra och den nu föreslagna bestämmelsen.

Jag väntar nu den invändningen: är det på det sättet, då behövs ju ingen förändring, då är ju allt bra som det är. Jag svarar: för det

allmännas utgifter blir det icke någon avsevärd skillnad, men för de gamla, hederliga, fattiga människorna, som uppoffrat och sparat, blir det en mycket stor hjälp, om de erhålla 30, 40 eller 50 kronor högre pensionstillägg pr år.

Kan jag nu icke vinna riksdagens bifall till vad jag härovan föreslagit, så skulle jag vilja hemställa, att åtminstone för dyrorter, såsom t. ex. Stockholm, Kiruna m. fl. platser, den föreslagna bestämmelsen bleve gällande. Gränsen bleve icke svår att draga med ledning av Socialstyrelsens dyrortstatistik. För en sådan åtgärd kunde alltid vissa billighetsskäl anföras. Penningvärdet är ju ofantligt mycket lägre i Stockholm än på den rena landsbygden, och bra mycket lägre än t. ex. i småstäderna. Vartill kommer, att befolkningen i städerna jämt och ständigt äro uteslutande hänvisade till *kontanta* utlägg för alla livs-förnödenheter. Men helst vill jag slippa draga några sådana gränser.»

Utskottet.

På sätt pensionsstyrelsen erinrat i sitt yttrande över förevarande motion, väcktes vid 1913 års riksdag i sammanhang med förslaget om allmän pensionsförsäkring motion i enahanda syfte som det nu framlagda förslaget. Med hänsyn till de kostnader, ett bifall till nämnda motion skulle hava medfört, kunde riksdagen emellertid icke lämna sitt bifall till yrkandet, att avdrag i pensionstillägget icke borde göras för inkomster understigande 100 kronor. Den avdragsfria inkomstgränsen bestämdes därför till 50 kronor, varjämte i 6 § infördes ett av nämnda beslut föranlett stadgande, att för inkomst mellan 50 och 100 kronor avdrag skulle i pensionstillägget ske allenast med den del av inkomsten, som överstege 50 kronor.

Med hänsyn till att pensionstillägget, innan pensionsförsäkringen nått sin fulla utveckling — och särskilt under nu rådande krisförhållanden — uppenbart är otillräckligt för en ännu så torftig bärgning, synes det utskottet synnerligen önskvärt, att en förhöjning av det inkomstbelopp, som icke medför minskning i pensionens storlek, äger rum, något som ock, i likhet med vad motionären framhållit, torde i viss mån uppmuntra till sparsamhet.

Av pensionsstyrelsens yttrande framgår, att med ett bifall till motionens syfte erfordras bestämmelser för att utjämna de differenser, som skulle uppstå ifråga om pensionstilläggets storlek för personer med årsinkomster om något över 100 kronor. En närmare utredning kräves ock angående de utgifter och konsekvenser i övrigt, ett bifall till motionen skulle medföra.

Utskottet hemställer på grund av vad sålunda anförts,

1:o) att riksdagen i anledning av herr Klefbeck's förevarande motion nr 8 i första kammaren måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, att Kungl. Maj:t täcktes verkställa utredning, huruvida sådan ändring av 6 § i lagen den 30 juni 1913 om allmän pensionsförsäkring må kunna vidtagas, att inkomst till ett belopp av omkring 100 kronor icke måtte medföra minskning — åtminstone icke i samma utsträckning som med nu gällande bestämmelser — i beloppet av understöd eller pensionstillägg enligt nämnda lag, ävensom angående den ändring av tredje stycket andra punkten i sagda §, som därav må betingas

samt därefter för riksdagen framlägga det förslag, vartill utredningen må föranleda.

II.

Motionen nr 9 i första kammaren av herr Klefbeck.

Förevarande motion utmynnar i en hemställan, att riksdagen måtte för sin del besluta, att § 5 i lagen om övergångsbestämmelser i anledning av lagen den 30 juni 1913 om allmän pensionsförsäkring måtte erhålla följande ändrade lydelse:

Vid bestämmande — — — — — marinsoldater, gratifikationer och pensioner från invalidhusfonden eller understöd från sjukkasor.

Utgående från en vid Sveriges allmänna sjukkasseförbunds kongress år 1916 i Eskilstuna antagen resolution, vari bland annat yrkades, att understöd från sjukkassa icke måtte räknas som inkomst i pensionsförsäkringslagens mening eller att åtminstone sjukbidrag från sjukkasor, som lämna en till viss tid begränsad sjukhjälp, måtte få utgå, utan att detta inverkade på pensionstilläggets storlek, anför motionären till stöd för sitt ovannämnda yrkande bland annat följande:

»Vid handläggning inom pensionsnämnderna av pensionsansökningarna har det ofta känts såsom något i högsta grad önskvärt, att man vid inkomstberäkningarna icke måtte behöva taga med den till de sö-

Motionen.

kande utgående sjukhjälpen. Det har känts motbjudande att nödgas tillerkänna en sökande, som icke velat göra något för att säkerställa sin existens vid ett eventuellt sjukdomsfall, fullt pensionstillägg, under det man för en annan, som genom mångåriga inbetalningar till en sjuk-kassa fyllt sin plikt mot sig själv för ett kommande sjukdomsfall, nödgas just på den grund minska det till honom utgående pensionsstillägget. Och håller man än timplånga tal för den senare för att söka klargöra anledningen till minskningen, så lyckas man ändå icke, utan han anser sig orättvist behandlad.

Fråga synes mig vara, om icke nu tiden är inne för en ändring av gällande bestämmelser i detta hänseende. Ty det anmärkta förhållandet motverkar i hög grad strävandena att förmå folk att söka delaktighet i sjuk-kassa, och kommer att göra det allt mer, ju mer det blir känt att vid invaliditet det för andra utgående pensionstillägget för dem kommer att minskas. Pensionsstyrelsens förtjänstfulla arbete på att i de breda lagren söka vinna förtroende för hela pensionsförsäkringen motverkas också. Man får också det intrycket av pensionsstyrelsens försvar för de nu gällande bestämmelserna, att den djupast önskar, att en förändringen kunde genomföras.»

Utskottet.

Enligt vad pensionsstyrelsen i sitt detta utlåtande bifogade yttrande anfört, tillämnar styrelsen i förevarande ämne den principen, att sjukhjälp från sjuk-kassa betraktas som inkomst, då den är av sådan varaktighet, att den för den tid, inkomstberäkningen avser, kan betraktas som livränta eller pension, och har styrelsen ansett så vara fallet, då understöd från sjuk-kassa kan påräknas under längre tid än två år.

Någon exakt uppgift angående de sjuk-kassor, inom vilka denna tid satts som gräns för sjukbidrags utgående, har utskottet icke kunnat vinna, men har utskottet inhämtat, att ett flertal kassor lämna sjukhjälp under en eller några månader av tre på varandra följande år, medan åter i några få sjuk-kassor någon gräns i fråga om det antal år, varunder viss sjukhjälp kan erhållas, icke är stipulerad. Medlemsantalet i de sjuk-kassor, som utbetala viss tids sjukhjälp under tre år eller längre tid torde, enligt de upplysningar utskottet inhämtat, kunna uppskattas till 200,000 à 250,000.

Den av motionären berörda frågan utgör sålunda ett spörsmål av ganska stor vikt. Givet är å ena sidan, att de personer, som genom inträde i sjuk-kassa tillförsäkrat sig sådan hjälp, varom här är fråga, genom den av motionären föreslagna ändringen skulle erhålla en särskild gynnad ställning framför personer, som på annat sätt sökt sörja för sin

framtid. Å andra sidan torde vissa billighetsskäl kunna anföras för, att sjukkassehjälpen eller åtminstone den väsentliga delen av densamma icke bör betraktas som inkomst vid beräkning av vederbörande tillkommande pensionsbelopp. Den från sjukkassa utgående sjukhjälpen torde ej i sin helhet böra betraktas som ersättning för minskad arbetsförtjänst utan till en del även vara avsedd att täcka direkta kostnader för läkarvård och annan sjukbehandling.

Emellertid synes nu förevarande spörsmål lämpligen böra upptagas först i samband med pågående utredning angående obligatorisk sjukförsäkring, vadan utskottet icke anser sig böra förorda någon riksdagens åtgärd i anledning av ifrågavarande motion.

På grund av vad sålunda anförts hemställer utskottet,

2:o) att herr Klefbeck's motion nr 9 i första kammaren icke måtte föranleda till någon riksdagens åtgärd.

III.

Motionen nr 6 i andra kammaren av herr Petersson i Lidingö villastad.

I förevarande motion lämnas först en redogörelse över gällande bestämmelser angående debitering av avgifter enligt lagen om allmän pensionsförsäkring samt sättet för rättelses vinnande i fall av felaktig avgiftspåföring. Härefter anför motionären:

Motionen.

»Om i förteckningen över dem, som hava att erlägga pensionsavgift, förekommer sådant fel, att person, som enligt 5 § skulle vara på annan grund än invaliditet från avgift befriad, det oaktat blivit såsom avgiftspliktig upptagen, så kan ändring häri vinnas allenast på det sätt, att besvär över påföringen anföras hos prövningsnämnden inom ovan angivna tid. Sker ej det, står påföringen fast och avgiften måste inbetalas, även om den är orätt påförd. Sedan en gång pensionsförsäkringen blivit fullt genomförd torde en dylik extra inbetalning, utöver vad lagen strängt taget kräver, för avgiftsbetalaren vara av något värde, då den ju tillägges de avgifter, som han i regel förut må hava inbetalt och sålunda bidrager till att i någon mån öka den en gång till honom utfallande avgiftspensionen. Men annorlunda ställer sig saken

under första tiden av lagens tillämpning, då en mängd personer finnas, som på grund av anställning i statens eller annan tjänst icke äro avgiftspliktiga och för vilka någon inbetalning förut icke skett. Om en sådan nödgas på grund av oriktig påföring inbetala en eller annan avgift, så följer därav allenast olägenhet. Den avgiftspension, som på grund av en dylik inbetalning en gång kan tillfalla honom, är såsom pension utan värde, och för pensionsstyrelsen måste det vara en tunga att under en lång följd av år bokföra och redovisa ett sådant belopp. Under alla omständigheter bör naturligtvis ingen tvingas att mot sin vilja göra inbetalning utöver vad lagen stadgar.

Erfarenheten giver vid handen, att fel av ovan antydd art ingalunda äro sällsynta i förteckningarna över dem, som hava att betala pensionsavgift. Till kammarrätten hava inkommit klagomål i pensionsmål till rätt avsevärt antal: under december 1914: 178; under 1915: 586; och under 1916: 418. I det ojämförligt största antalet av dessa mål grundas klagan därå, att den klagande påförts pensionsavgift, ehuru han enligt bestämmelserna i 5 § bort vara därifrån befriad. Och i flertalet fall äro dessa klagomål även sakligt befogade.

Detta sakförhållande är ganska förklarligt. Förteckningen uppgöres av mantalsskrivningsförrättaren, som därvid ej har annat underlag än mantalslängden och därtill hörande uppgifter. En uteglömd eller otydlig eller vilseledande uppgift angående en persons yrke kan lätt föranleda, att tjänsteanställning eller annat förhållande, som bort föranleda befrielse från avgift, ej med erforderlig tydlighet framgår av förteckningen, och om taxeringsnämnden, då den sedermera genomgår förteckningen, icke på grund av rent personlig kännedom kan besluta om befrielse från avgift, blir sådan påförd.

Det korrektiv som författningen anvisar mot fel av nu antydd art — längdens framläggande för allmänheten i regel under tiden från och med den 1 till och med den 10 juli — är uppenbarligen alldeles illusoriskt. Ty endast ett fåtal lära komma att begagna sig av det tillfälle till granskning som därigenom lämnas. Besväret med och understundom kostnaden för inställelse å granskningsstället, svårigheten att finna tid till ett dylikt besök, okunnighet om hela taxeringsförfarandet, medvetandet om att lagligen vara befriad från avgiftsplikt och tron på att detta också skall av vederbörande iakttagas m. m. dylikt gör, att ett fel i längden sällan kommer till den därav berördes kännedom, innan han får sin debetsedel, då det är försent att klaga hos prövningsnämnden. Han besvärar sig då hos kammarrätten — det ojämförligt största antalet av ovan berörda mål är just av denna art — men då får han

det besked, att som han ej klagat hos prövningsnämnden, hans talan ej kan prövas. Slutet är att den orätt påförda avgiften måste betalas.

Kammarrätten ansåg sig till en början kunna tillgodose den materiella rätten i dessa mål genom att, i så stor omfattning som möjligt, anse och behandla dylika avgiftspåföringar såsom tillkomna av misstag och således underkasta dem saklig prövning, ehuru de ej varit överklagade hos prövningsnämnden, i analogi med vad som sker, då beskattning blivit av misstag på person eller genom misskrivning någon påförd. Men sedan ett dylikt mål fullföljts till regeringsrätten, meddelade regeringsrätten i slutet av år 1915 det besked, att som klaganden icke i föreskriven ordning anfört besvär över taxeringsnämndens beslut hos vederbörande prövningsnämnd, samt prövningsnämnden ej gjort ändring i sagda beslut, alltså och då de hos kammarrätten anförda besvären således icke bort av kammarrätten till prövning upptagas, funne regeringsrätten skäligt att med undanröjande av kammarrättens utslag fastställa beskattningsnämndernas beslut. (Regeringsrättens årsbok 1915 not. C. nr 180). Därefter har den av kammarrätten anlitade utvägen att rätta till felaktigheter av ifrågavarande art måst övergivas, och numera bliva flertalet av dessa mål förklarade deserta på den grund att talan ej förts hos prövningsnämnden. Av 441 under år 1916 avgjorda pensionsmål blevo 250 förklarade deserta, därför att klagan ej förts hos prövningsnämnden, 18 deserta på annan grund och endast 173 upptagna till saklig prövning.

Då i det ojämförligt största antalet av dessa deserta mål klaganden obestriddligen har materiellt rätt, måste själva processordningen betecknas såsom otillfredsställande. Den är det så mycket mer, som pensionslagens bestämmelser i denna del enligt min mening äro principiellt oriktiga. I 5 § av pensionslagen bestämmes vilka som äro befriade från avgiftsplikt. Frågan huruvida en viss person faller under dessa bestämmelser är icke en taxeringsfråga, likställd med den där det gäller att avgöra en persons inkomst och därav beroende skattskyldighet, utan en rättsfråga, där det gäller att avgöra, om han är att hänföra till någon av de i § upptagna kategorier eller icke. Även om man av lämplighetsskäl funnit nödigt att uppdraga detta avgörande i första hand åt taxeringsnämnden, följer ingalunda härav att ifråga om ändringssökande i taxeringsnämndens beslut samma väg bör anvisas, som om frågan gällde vanlig beskattning. Beträffande en av de i 5 § angivna kategorierna — invalida personer — har lagen själv funnit nödigt anvisa annan väg för prövning av taxeringsnämndens beslut. Det är svårt att inse, varför ej samma väg för ändringssökande öppnats även ifråga om de övriga kategorierna.»

I följd av vad sålunda anförts hemställer motionären, att riksdagen måtte för sin del besluta sådan ändring i 16 § av lagen om allmän pensionsförsäkring, att talan mot taxeringsnämnds beslut angående påförande av pensionsavgift skall, då fråga är om tillämpning av bestämmelserna i 5 § av samma lag, fullföljas hos pensionsstyrelsen och att fatalietiden för anställande av sådan talan utsträcket.

Utskottet.

Under hänvisning till vad pensionsstyrelsen anført i sitt bilagda yttrande, i vad det avser förevarande motion, får utskottet för sin del ansluta sig till motionärens mening, att en ändring i föreslagen riktning av 16 § i lagen om allmän pensionsförsäkring är av behovet påkallad. Av de olika utvägar för frågans lösning, som i motionen antytts, finner utskottet det angivna ansökningsförfarandet vara att föredraga. I likhet med pensionsstyrelsen anser utskottet jämväl, att särskilt besvär förfarande icke bör fastställas, då ändring i verkställd avgiftspåföring sökes av kommun eller av pensionsstyrelsens ombud.

Utskottet vill samtidigt framhålla, att i ett stort antal fall, då avgift blivit felaktigt påförd, detta först kommer till synes vid den granskning av förteckningarna enligt 14 §, som verkställas inom pensionsstyrelsen. Då emellertid denna fråga faller utom ramen för yrkandet i förevarande motion, har utskottet icke ansett sig böra upptaga till behandling jämväl frågan om ändring av gällande bestämmelser därhän, att pensionsstyrelsen skulle medgivas dylik befogenhet, oaktat starka skäl kunna anföras, för att en lagändring i antydd riktning skulle vara av ett framträdande behov påkallad.

Även om således ifrågavarande spörsmål i hela dess vidd icke nu torde kunna upptagas till behandling, har utskottet dock funnit sig böra föreslå sådan ändring av 16 § i pensionsförsäkringslagen, att de av motionären framhållna olägenheterna med nuvarande förfaringssätt måtte avhjälpas; och har utskottet anslutit sig till det ansökningssystem, som pensionsstyrelsen med avseende å förevarande frågas lösning förordat. Den ifrågasatta lagändringen torde böra träda i kraft omedelbart efter det kungörelse om densamma blivit utfärdad.

På grund av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

3:o) att riksdagen, i anledning av herr Peterssons i Lidingö villastad förevarande motion ville för sin del antaga följande

Förslag

till

Lag

om ändrad lydelse av 16 § i lagen den 30 juni 1913
om allmän pensionsförsäkring.

Härigenom förordnas, att 16 § i lagen den 30 juni 1913 om allmän pensionsförsäkring skall i nedan angivna del erhålla följande ändrade lydelse:

16 §.

Ändring i taxeringsnämnds beslut enligt 14 § må, där fråga gäller tillämpning av bestämmelserna i 5 §, av enskild sakägare ävensom av kommun samt av ombud, varom i 27 § förmäles, sökas hos pensionsstyrelsen, och skall ansökning därom vara pensionsstyrelsen tillhanda före utgången av augusti månad året näst efter det, för vilket pensionsavgift påförts eller bort påföras, vid äventyr att ansökningen eljest icke upptages till prövning. Befinnes ändringssökandet vara lagligen grundat, skall pensionsstyrelsen förordna om rättelse i avgiftspåföringen och i övrigt vidtagna de åtgärder, som därav må föranledas. I andra än här ovan anförda fall må ändring i taxeringsnämnds beslut enligt 14 § sökas av enskild sakägare ävensom av kommun samt av ombud, varom i 27 § förmäles, genom besvär inom den tid och i den ordning, som angående besvär över taxeringsnämnds beslut är stadgat. Har pensionsavgift blivit påförd den, som sålunda sökt ändring, är han ändock skyldig att erlægga avgiftsbeloppet med rätt att återfå vad han finnes hava för mycket erlagt.

Har — — — hos pensionsstyrelsen.

Menar — — — — — efterrättelse.

Denna lag skall träda i kraft dagen efter den, då lagen enligt därå meddelad uppgift utkommit från trycket i Svensk författningssamling.

IV.

Motionen nr 110 i andra kammaren av herr Mossberg.

Motionären anför:

Motionen.

»Enligt 9 § fjärde stycket pensionsförsäkrinslagen gäller, att allmän fattigvårdsanstalt äger för tid, under vilken pensionstagare är intagen å dylik anstalt uppbära honom tillkommande pensionstillägg samt därav tillgodogöra sig kostnaden för vården.

Det tyckes som nämnda bestämmelse skulle vara begränsad till anstaltsvård och ej till fall där fattigvård utgår i annan form.

Nu är det inom vårt land ett stort antal kommuner där fattigvårdsanstalt ej finnes. På grund av kommunernas fattigdom eller på grund av betungande lån för andra ändamål, kunna dessa kommuner ej påtaga sig bördan av inrättandet av fattigvårdsanstalt, och således äro dessa kommuner ej berättigade att uppbära pensionsunderstöd, som tillkommer dem vilka äro i kommunens vård.

Samtliga vårt lands kommuner måste dock med en åttandedel av varje understödstagares tillerkända pensionsbelopp bidra till deras pensionstillägg, vidare måste samtliga kommuner erlægga vad som brister utöver pensionsbeloppet till samtligas underhåll och vård, dessutom måste kommunerna erlægga grundavgifterna för försumliga och tredskande betalare. Detta är således utgifter som drabba samtliga kommuner.

Då nu de kommuner, vilka sakna fattigvårdsanstalt, ej äga rätt att, för underhåll och vård åt sina understödstagare, i likhet med dem, vilka hava dylik anstalt, tillgodoräkna sig deras pension, så komma dessa i en undantagsställning på så sätt, att om ej pensionstagaren frivilligt överlämnar sin pension som bidrag till betalning för vård och underhåll, så blir lagen orsak till ökade utgifter och således åstadkommande motsatsen till vad den i huvudsak avser, nämligen att i någon mån verka i utjämnande syfte.»

På grund härav yrkar motionären, att riksdagen ville besluta sådan ändring av 9 § fjärde stycket pensionslagen, att även sådana kommuner, vilka icke äga fattigvårdsanstalt, komma i åtnjutande av samma rätt i fråga om av kommunen vårdad pensionstagare som de kommuner, vilka äga dylik anstalt.

Utskottet.

Utskottet kan för sin del icke finna motionärens förslag vara tillräckligt motiverat av förhållandena. Det är, såsom pensionssty-

relsen framhåller, en viss skillnad i en persons ställning, å ena sidan om han är intagen på en fattigvårdsanstalt och å andra sidan, om han är utackorderad av kommunen eller av fattigvården åtnjuter visst årligt understöd. Det ligger betydligt närmare till hands, att kommunen får uppbära hans pensionstillägg i förra fallet än i det senare. Och även i det senare kommer pensionstillägget indirekt i viss mån kommunen till godo genom minskat behov av fattigvård för pensionstagarna. Den av motionären uttalade farhågan att med lagens nuvarande stadgande kommuner, som sakna fattigvårdsanstalt, skulle tillskyndas ökade utgifter, torde knappast vara befogad, åtminstone icke när det är fråga om personer, som framdeles bliva berättigade till pensionstillägg. Genom detta kunna de nämligen i många fall undgå att vända sig till kommunen med begäran om hjälp och, om pensionen och pensionstillägget jämte deras övriga inkomster icke skulle förslå till deras fulla försörjning, torde det kommunala understödet jämte kommunens åttondel av pensionstillägget i regel avsevärt understiga, vad kommunen nödgats utbetala, om vederbörande icke haft rätt till pensionstillägg.

På grund härav hemställer utskottet,

4:o) att herr Mossbergs förevarande motion nr 110 i andra kammaren icke måtte föranleda till någon riksdagens åtgärd.

V.

Motionen nr 180 i andra kammaren av herr von Sneidern.

Motionären hemställer, att riksdagen för sin del måtte besluta, att 4 § av lagen 8 juni 1915 om övergångsbestämmelser i anledning av lagen den 30 juni 1913 om allmän pensionsförsäkring skall erhålla följande lydelse:

»Understöd, varom förmäles i 3 § 2 mom. härövan, utgår icke i något fall för tiden före den 1 januari 1916.»

I motionen redogöres till en början för den behandling, som tidigare ägnats frågan om retroaktiv utbetalning av pension enligt lagen om allmän pensionsförsäkring. Sålunda hade enligt pensionsförsäkrings-

Motionen.

lagens ursprungliga lydelse ingen begränsning bakåt i tiden ifråga om pensions utgående förefunnits. På hemställen av pensionsstyrelsen hade förevarande fråga sedermera upptagits till behandling, och till 1914 års riksdag hade Kungl. Maj:t avlämnat proposition med förslag till ändrad lydelse av 31 och 37 §§ av lagen om allmän pensionsförsäkring. Enligt nämnda förslag (31 §) skulle pension icke hava utgått för tid före ingången av kalenderåret näst före det år, under vilket ansökan om pension ingivits, varjämte den föreslagna lydelsen av 37 § skulle hava medfört, att det procenttal, efter vilket pensionsbeloppet skulle beräknas, alltid hade bestämts efter det år, varunder rätten att erhålla pension hade inträtt. Det sammansatta stats- och lagutskott, till vars behandling berörda proposition hänskjutits, hade emellertid funnit sistnämnda stadgande alltför hårt drabba de pensionstagare, som komme i åtnjutande av övergångstidens reducerade pensionsbelopp, vadan utskottet föreslagit riksdagen, att i stället för det av Kungl. Maj:t föreslagna tillägget till 37 § införa ett stadgande, varigenom nämnda pensionstagare skulle undantagas från bestämmelsen i 31 § angående den förflutna tid, för vilken pension högst skulle utgå. Denna utskottets hemställen hade även bifallits av riksdagen.

Härefter anför motionären till stöd för sitt yrkande i motionen följande:

»Denna bestämmelse i § 37 överflyttades 1915 till § 4 av nu gällande »Lag 8 juni 1915 om övergångsbestämmelser i anledning av lagen den 30 juni 1913 om allmän pensionsförsäkring». Denna § lyder: »I fråga om pensionstillägg eller understöd, som i 3 § sägs, skall stadgandet i 31 § första stycket andra punkten av lagen om allmän pensionsförsäkring icke äga tillämpning, dock att understöd, varom förmåles i 3 § 2 mom. här ovan, icke i något fall utgår för tiden före den 1 januari 1916.» Genom 1915 vidtagna ändringar i övergångsbestämmelserna har vidare tiden för den 4:de §:s giltighet utsträckts från utgången av år 1918 till utgången av år 1929, som är det sista år, under vilket pensionerna utgå med till 90 % reducerat belopp. En person, som 1929 söker pension och befinnes ha varit pensionsberättigad redan 1914, erhåller således pension på en gång för 15 år.

Att dessa på en gång utbetalade större belopp i ett avsevärt antal fall icke komma till den nytta, vartill är önskvärt att pensionsväsendets starkt begränsade tillgångar skola komma, är uppenbart. Redan nu ha olägenheter visat sig vid utbetalandet av ett par års pensioner på en gång och i den mån som beloppen stiga, komma även missförhållandena att ökas. Min erfarenhet går även i den riktning, att den förmån,

som den retroaktivt utgående pensionen lämnar, i stort sett ej ökar pensionsväsendets popularitet. Det är sant, att det på en gång erhållna efter pensionärens villkor stora penningbeloppet vållar honom mycken tillfredsställelse, men penningarna försvinna snart och då blir besvikelsen så mycket större, när de små månatligen eller kvartalsvis utfallande pensionsbeloppen komma. Att avundsjuka också väckes hos dem, vilka ej komma i åtnjutande av någon retroaktiv pension och vanligen ej förstå anledningen härtill, är också givet.

För pensionsnämnderna ställer sig saken ej heller vidare angenäm. Nämnden åligger att konstatera när rätt till pension inträder oberoende av, om sökanden gör anspråk på retroaktiv pension och detta avgörande blir svårare ju längre tillbaka i tiden nämnden blir tvungen att utsträcka sina undersökningar. Nämnden är tvungen att tillstyrka utbetalandet av ett större engångsbelopp, även då den vet, att användningen ej blir den bästa. Samtidigt som nämnden med smärta måste iakttaga, huru de årliga pensionerna ofta äro alldeles otillräckliga, måste den medverka till utbetalande av engångsbelopp, vilkas gagn är tvivelaktigt.

Man kan ifrågasätta, huruvida den i § 31 pensionslagen fastställda retroaktiva pensionen är berättigad; att den obegränsade rätten enligt § 4 i övergångsbestämmelserna medför mer skada än gagn synes mig uppenbart. Det skäl, som av lagrådet 1914 åberopades för denna övergångsbestämmelse, eller att ansökningarna i annat fall skulle kunna uppskjutas till ett senare år, under vilket pensionerna utfalla med högre procent av den normala pensionen, är ej längre i samma grad giltigt. I år utgå pensionerna med 80 % av normalt belopp och från och med 1918 till och med 1929 med oförändrat 90 %. De skäl, som kunde vara bärkraftiga under åren 1914 till 1917, då pensionerna varje år ökades med 10 %, kunna därför ej längre åberopas. Har övergångsbestämmelsen i § 4 någon gång varit till gagn eller varit av behovet påkallad, är detta nu ej längre förhållandet.

De belopp, som kunde inbesparas genom att denna bestämmelse slopades, äro icke obetydliga. År 1916 utgjorde kostnaden för retroaktiva pensionstillägg och understöd för 1914 enligt mig av pensionsstyrelsen lämnade uppgifter 730,000 kronor, varav statens andel — tre fjärdedelar — utgör 547,500 kronor. En del av de ansökningar, som ligga till grund för utbetalningen av detta belopp, äro ingivna under 1915 och för dessa skulle även med tillämpning av § 31 pensionslagen retroaktiva pensioner utgå för 1914, men man torde knappast räkna för högt, om man beräknar enbart statens kostnad år 1916 för de retroaktiva pensionerna enligt § 4 av lagen om övergångsbestämmelser till 400,000 kronor.

Huruvida denna summa under kommande år kommer att ökas eller minskas, är omöjligt att säga. Det antagliga är, att antalet pensionärer med retroaktiva pensioner kommer att minskas, men att de belopp, som kommer var och en till del, i genomsnitt kommer att ökas och därmed även de olägenheter, som jag förut omnämnt.»

Utskottet.

I sitt förut flera gånger åberopade yttrande framhåller pensionsstyrelsen, i vad nu förevarande motion angår, att pensionsförsäkringen närmast är avsedd att sörja för pensionstagarnas framtid, vadan styrelsen icke anser skäl föreligga, att pension skulle i större utsträckning än som stadgas i 31 § utbetalas för förfluten tid. Den allmänna folkpensioneringen torde numera vara så allmänt känd, att det stora flertalet från tidigare år pensionsberättigade redan hava sökt understöd, vadan de skäl, som år 1914 förefunnits för gällande bestämmelser i berörda hänseende, icke längre äga samma giltighet. De i motionen framhållna oegentligheter torde hava ytterligare ökats genom den lagändring av år 1915, varigenom tiden för de reducerade pensionsbeloppens utgående utsträckts till utgången av år 1929.

För genomförande av en ändring i den av motionären föreslagna riktning torde vissa övergångsbestämmelser tarvas. Pensionsstyrelsen ifrågasätter i sådant hänseende — under förutsättning att ifrågavarande lagändring skulle träda i kraft den 1 januari 1918 — om icke viss tid bör föreskrivas, inom vilken alla, som anse sig berättigade till pensionstillägg eller understöd för tid före den 1 januari 1917, hava att ingiva sina ansökningar.

Utskottet anser sig på dessa grunder och med hänvisning i övrigt till de skäl, motionären anført, hava anledning förorda viss ändring i motionens syfte av 4 § i lagen den 8 juni 1915 om övergångsbestämmelser i anledning av pensionsförsäkringslagen, varvid, i anledning av pensionsstyrelsens påpekande, viss övergångsbestämmelse torde erfordras.

I följd härav hemställer utskottet,

5:o) att riksdagen i anledning av herr von Sneiderns motion nr 180 i andra kammaren måtte för sin del antaga följande

Förslag

till

Lag

om ändrad lydelse av 4 § i lagen den 8 juni 1915 om övergångsbestämmelser i anledning av lagen den 30 juni 1913 om allmän pensionsförsäkring.

Härigenom förordnas, att 4 § i lagen den 8 juni 1915 om övergångsbestämmelser i anledning av lagen den 30 juni 1913 om allmän pensionsförsäkring skall erhålla följande ändrade lydelse:

4 §.

I fråga om pensionstillägg eller understöd, vartill rätt inträtt före den 1 januari 1917 och varom ansökan göres före den 1 januari 1919, skall stadgandet i 31 § första stycket andra punkten av lagen om allmän pensionsförsäkring icke äga tillämpning; dock att understöd, varom förmåles i 3 § 2 mom. här ovan, icke i något fall utgår för tiden före den 1 januari 1916.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1918.

VI.

Motionen nr 249 i andra kammaren av herr Tengdahl.

I förevarande motion hemställas, att riksdagen ville besluta borttaga § 2 i lag den 8 juni 1915 om övergångsbestämmelser i anledning av lagen den 30 juni 1913 om allmän pensionsförsäkring.

Till stöd för detta yrkande anför motionären följande:

»Bland övergångsbestämmelserna, som uteslutande ha till syfte att minska kostnaderna för folkpensioneringen, är den, som utesluter viss

Bihang till riksdagens protokoll 1917. 6 saml. 3 avd. 2 häft. (Nr 2.)

3

Motionen.

kategori på grund av dess försörjningsförhållanden under 1913, särskilt egendomlig i de sökandes ögon och tråkig för dem, som skola handhava lagens tillämpning. Det heter, att utesluten är den, som vid 1914 års ingång redan fyllt femton år och redan då var till arbete varaktigt oförmögen samt år 1913 under sammanlagt mer än fyra månader åtnjutit full försörjning av fattigvården eller välgörenhetsinrättningar.

Om avsikten med denna § (som ingick som del av § 37 redan 1913) var att utesluta en särskilt »lös» eller av andras barmhärtighet beroende del av befolkningen, så torde denna avsikt knappast ha förverkligats. (Jag yttrar mig ej om, huruvida sådan tendens är socialmoraliskt riktig.) För en tid sedan hade jag t. ex. i en viss pensionsnämnd i Stockholm ett fall, där den ansökande myndigheten gent emot en min invändning om bristande utredning och svårighet att träffa personen i fråga med styrka hävdade, att den omständigheten, att en person icke haft fast bostad i 10 år och att varken han själv eller någon, som kunde lämna upplysningar om honom, kunde anträffas, icke vore skäl för att icke behandla ansökan i vanlig ordning, om blott personen i fråga icke hade varit fullt försörd av fattigvården i mer än 4 månader under 1913. Å andra sidan måste man på grund av här avhandlade paragraf utsluta efter vanligt betraktelsesätt mycket hyggliga och trevliga människor, som haft den olyckan att just år 1913 ligga fritt på exempelvis Försörjningsinrättningen i Stockholm (landets största sjukhus). Jag hade nyligen ett sådant fall, en blind flicka, som skrivit ut sig från Försörjningsinrättningen och nu hade månatligt fattigunderstöd, vilket emellertid gick helt till hyran. I övrigt levde hon visserligen helt på välvilliga medmänniskor — något, som ofta förekommer bland fattigt folk, där hjälpsamheten är förvånande stor ibland även mot icke närskylda personer. Något socialmoraliskt skäl finns naturligtvis inte, varför denna hyggliga och oförvitliga flicka skall tvingas tillbaka in på sjukhuset — där man ingenting nämnvärt kan göra åt henne — i st. f. att leva ute i friheten, vilket hon skulle kunnat göra lättare, om hon fått ett litet understöd från folkpensioneringen.

Särskilt förhatliga och underliga — för allmänheten åtminstone — te sig naturligtvis gränsfallen. Jag har å ena sidan haft ett fall, där man kunde tillstyrka en person, för vilken det fattades 1 dag i 4 månader, full fattigförsörjning år 1913, och å andra sidan ett fall, där man avstyrkte en person, som haft sådan försörjning 1 dag över 4 månader. Allmänheten har naturligtvis svårt att se något rationellt i detta.

Härtill kommer svårigheten att konstatera, hur det verkligen förhöll sig med en persons försörjningsförhållanden under just 1913 — ett årtal, som vad tiden lider kommer att ligga allt mer och mer fjärran. Fattigvårdsmyndigheten kan t. ex. påstå, att en omtvistad person, för vilken sökes, icke haft full fattigförsörjning 4 månader 1913, men i övrigt icke upplysa, på vilket annat sätt vederbörandes inkomstförhållanden verkligen gestaltat sig. Jag har nyligen haft ett fall, där nämnden på tillstyrkan av pensionsstyrelsens ombud beslöt avstyrka en ansökan av denna orsak »på grund av ofullständighet». Det gällde en sinnessjuk kvinna, som själv ej kunde lämna uppgifter om sig. Den enda, som känt något om henne, nämligen hennes ogifta moder, dog redan 1912. Själv hade jag mycket arbete med att söka utreda personens i fråga förhållanden och fick därvid gå många steg förgäves. Nu klagar fattigvårdsmyndigheten under förmenande, att när ingen vet något om kvinnan i fråga under år 1913, får man väl antaga som sannolikast, att hon försörjt sig själv.

Detta om fattigvårdsmyndighets och pensionsnämnds svårigheter att ibland utreda sökandes förhållanden under år 1913. Men även för sökanden själv, om han än är vid fullt förstånd och synnerligen villig att endast säga sanningen, är det ofta mycket svårt att redogöra för förhållandena flera år bakåt. De flesta föra inga anteckningar över sina levnadsförhållanden. Om de också varit föremål för fattigvård, kunna de inte erinra sig tidslängden, i all synnerhet inte på en eller ett par dagar när.

Nu kan man naturligtvis säga, att de, som varit fattigförsörjda år 1913 en så avsevärd tid som mer än 4 månader, till stor del nog äro det alltjämt och att deras medtagande nu endast skulle betyda ökad rätt för kommunerna att lägga beslag på från folkpensioneringen utgående medel. Denna invändning bör dock icke få hindra en i och för sig riktig ändring i lagen. Frågan om kommunernas rätt härvidlag bör ses i hela sin vidd. Personer, som en tid varit att betrakta som varaktigt oförmögna att sig försörja, kunna f. ö. ibland förbättras, så att de icke längre tillhöra den kategorien. I de stora städernas fattiginrättningar och sjukhus går ju folk ut och in oupphörligt och vistas där ett år en mycket kort tid och ett annat år längre. Det är bara det, som folk har så svårt att förstå, att t. ex. 4^{1/2} månaders full fattigförsörjning år 1913 kan utestänga från en viss rätt, men icke en lika lång likadan försörjning t. ex. år 1912 eller år 1914.

I detta sammanhang förtjänar påpekas vikten av att få någon förklaring på, hur »fattigvård eller välgörenhetsinrättningar» skall tolkas.

Enligt vad man sport håller den praxis på att utvecklas, att vistelsen för akuta fall på sjukhus (ej under fattigvård), om ock över 4 månader 1913, ej räknas sökanden till last, men däremot vistelse på fattiginrättning, isynnerhet om personen kan rubriceras som kroniskt fall. Nu förekommer emellertid både i Stockholm och förmodligen andra stora städer, att stora verkliga sjukhus råka ligga under fattigvården. Detta är ju en resp. kommuns inre organisatoriska angelägenhet. Men det finns ingen egentlig rimlighet i, att personer skola behandlas olika inför pensionslagen, om de råkat att ett visst år komma in på det ena det eller andra slaget av sjukhus.»

Utskottet.

Under hänvisning till de skäl, som pensionsstyrelsen i sitt bifogade yttrande anfört emot förslaget i förevarande motion, samt med hänsyn till de avsevärda kostnader, som skulle bliva en följd av ett bifall till motionen, har utskottet icke kunnat förorda motionärens förslag. Tvivelsutan finnas andra områden av pensionsförsäkring, där förbättringar äro mera förtjänta att införas än å det av motionären berörda. De personer, som genom ett bifall till motionen skulle tillerkännas pension från den allmänna pensionsförsäkring, torde redan, dylik pension förutan, i stor utsträckning hava sin nödtorftiga bärning.

Utskottet hemställer i följd härav,

6:o) att herr Tengdahls förevarande motion nr 249 i andra kammaren icke måtte föranleda till någon riksdagens åtgärd.

VII.

Motionen nr 112 i andra kammaren av herr Widlund.

Motionären anför:

Motionen.

»Jämlikt lag om allmän pensionsförsäkring av den 30 juni 1913 är envar svensk man eller kvinna skyldig att, utom i särskilda fall, erlægga vissa i sagda lag föreskrivna avgifter för erhållande av pension vid en närmare angiven ålder.

I enlighet med 5 § av sagda lag erlägges ej pensionsavgift av någon för år före det, under vilket han fyller sexton år. I 17 § stadgas, att om barn under aderton år är hos fader mantalsskrivet, är fader ansvarig

för erläggande av pensionsavgift för sådant barn. Vidare stadgas i 33 §, att den, som efter fyllda femton år bliver till arbete varaktigt oförmögen, men för vilken avgifter till erhållande av pension icke blivit erlagda, ävensom den, vilken vid nämnda ålder redan är varaktigt arbetsoförmögen, äger erhålla understöd under villkor och till det belopp, som angående pensionstillägg, är i 6 § stadgat.

Enligt dessa bestämmelser skall sålunda avgiftsplikten för varje person träda i kraft vid dennes sextonde år. Ur *teoretisk* synpunkt kan det även vara riktigt att så sker, enär folkskoletiden då är avslutad, barnen i regeln konfirmerade, och färdiga att själva *börja* arbeta för sitt uppehälle. Vidare kan som skäl för avgiftspliktens inträdande vid denna ålder anföras, att ju tidigare inbetalningarna börja, desto bättre blir det ekonomiska underlägget för pensioneringen.

Denna syn på saken torde dock i *praktiken* ej vara så lycklig. Inom alla områden, där lagen om arbetsskydd tillämpas, betraktas en arbetare, som ej fyllt aderton år såsom minderårig, och får ej användas till annat än vissa slag av arbete. Vidare börjar han då sin verksamhet med att lära sig ett eller annat yrke och kan på grund därav naturligen icke erhålla annan arbetsersättning än sådan som någorlunda motsvarar hans arbetsprestation. Att den inkomst han sålunda förvärfvar ej ens tillnärmelsevis är tillräcklig för hans uppehälle är naturligt. Det torde på goda grunder kunna anses, att detta förhållande givit upphovet till lagens stadgande, att fader är ansvarig för pensionsavgifts erläggande för hemmaboende barn i åldern under aderton år.

Om man tänker sig, att en fader önskar låta sina barn fortsätta skolundervisning åtminstone något år, för att söka öka barnens existensmöjligheter, något som ofta nog sker bland mindre bemedlade, mången gång med avsevärda direkta uppoffringar, bliva förhållandena ännu svårare, i det avgiftsplikten för barnen kommer såsom en extra börda, enär de icke ens förtjäna *något* som kan bidra till det egna uppehållet; en ställning, som sålunda ej kan anses vara bättre, än då barnen efter slutad folkskoleundervisning omedelbart få börja att genom eget praktiskt arbete söka förvärva färdighet i ett visst yrke.

Vid barnens adertonårsålder torde förhållandena i viss mån kunna anses vara olika. Om t. ex. möjligheter till fortsatt skolundervisning ej förefinnes, utan lärlingsställningen måste tillgripas, hava dock två års arbete givit så pass mycken färdighet i yrket, att inkomsten, om ej helt, så åtminstone till en *mera* avsevärd del, förmår täcka de oundgängligaste utgifterna. Om man vid denna tidpunkt låter den unge mannen eller kvinnan bidra till sin kommande pensionering genom att pålägga

avgiftsplikt, torde detta kunna anses vara tillräckligt tidigt. Då likaledes minderårighetsbegreppet försvinner vid denna tidpunkt och individen sålunda är ohindrad att ägna sig åt vilket arbete han önskar och bör kunna anses fullgod även i allmänt fysiskt hänseende, torde alla skäl tala för, att avgiftsplikten framflyttas till adertonårsåldern, i stället för sextonårs-, som nu gällande bestämmelser föreskriva.

Det ekonomiska läget för pensioneringen torde genom ett sådant framflyttande av avgiftspliktsåldern möjligen bli förändrat, och det kan tänkas, att avgifterna på grund därav i någon mån måste höjas. Även om så skulle bli fallet, torde ökningen dock kunna bäras utan allt för stora svårigheter, då man väl får anse, att möjligheten till bättre inkomst proportionellt sett bör vara så mycket större vid aderton år än vid sexton, att den uppväger den höjning i avgifterna, som tidsförändringen kan komma att kräva. Ur ekonomisk synpunkt borde således hindren för framflyttning till adertonårsåldern vara överkomliga utan att på allt för betungande sätt ingripa i individens levnadsförhållanden.»

På grund härav yrkas, att riksdagen måtte besluta att i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa om vidtagande av sådan ändring i lagen om allmän pensionsförsäkring av den 30 juni 1913, att åldersgränsen för avgiftsplikt till folkpensioneringen framflyttas från 16 till 18 år.

Utskottet.

Frågan om fastställande till 18 år av den undre åldersgränsen för avgiftsplikt till folkpensioneringen var som bekant föremål för utredning av ålderdomsförsäkringskommittén. Av nämnda utredning framgick, att en dylik åldersgräns skulle för de försäkrade medföra en avsevärt lägre pension än som blir fallet med avgiftspliktens sättande till 16 år. Av motsvarande förhållanden i utlandet inhämtades också, enligt kommitténs mening, att en åldersgräns av 16 år icke borde möta några praktiska hinder. På dessa grunder blev också vid riksdagens behandling av pensionsförsäkringslagen förslaget om 16 år som nedre åldersgräns för avgiftsbetalningen godtaget.

Då efter denna tid några särskilda förhållanden, som tala för motionärens mening om åldersgränsens framflyttande, icke synas hava inträtt, samt det icke kan vara önskligt att vidtaga en åtgärd, som skulle leda till en sänkning av de ändock knappa pensionerna, kan utskottet icke förorda motionen.

Utskottet hemställer således,

7:o) att herr Widlunds förevarande motion nr 112
i andra kammaren icke måtte föranleda till någon
riksdagens åtgärd.

Stockholm den 11 maj 1917.

På det sammansatta utskottets vägnar:

AXEL SCHOTTE.

Till I.**Reservation**

av herrar *Rogberg* och *Tisell*, vilka med avseende å herr Klefbeck's motion nr 8 i första kammaren ansett, att utskottets utlåtande bort avfattas sålunda:

Utskottet.

Då, på sätt pensionsstyrelsen — i det förut omförmälda, vid detta utlåtande fogade yttrande — framhållit, ett bifall till motionen skulle föranleda en avsevärd ökning av kostnaderna för hela pensionsförsäkringen, anser sig utskottet icke kunna förorda motionen.

Av pensionsstyrelsens yttrande framgår likaledes, att den föreslagna ändringen borde medföra en viss omarbetning av nu gällande lagbestämmelser angående sättet för pensionstilläggets beräkning jämväl för personer, vilkas årsinkomster överstiga 100 kronor; och bestämmelser i sådant syfte skulle ytterligare stegra kostnaderna för den ifrågasatta lagändringens genomförande.

Särskilt beträffande orter med höga levnadskostnader är det visserligen av ett framträdande behov påkallat, att möjlighet beredes pensionstagare till erhållande av högre pension. Då emellertid en till Kungl. Maj:t av pensionsstyrelsen gjord framställning angående kommunala pensionstillskott, vilken framställning torde föranleda proposition till nästa års riksdag, i viss mån lär kunna leda till ett avhjälpande av de brister, som av motionären antytts, har utskottet härav funnit ytterligare skäl att icke förorda bifall till motionen.

Utskottet hemställer i följd härav,

1:o) att herr Klefbeck's förevarande motion nr 8 i första kammaren icke måtte föranleda till någon riksdagens åtgärd.

Bilaga.**Yttrande av pensionsstyrelsen.****TILL KONUNGEN.**

Enligt statsrådets och chefens för civildepartementet ämbetskrivelse den 13 februari 1917 har Eders Kungl. Maj:t anbefallt pensionsstyrelsen att inkomma med ett av riksdagens lagutskott begärt yttrande i anledning av följande inom riksdagen väckta motioner, nämligen nr 8 i första kammaren angående ändring av 6 § i lagen den 30 juni 1913 om allmän pensionsförsäkring, nr 9 i samma kammare med förslag till ändrad lydelse av 5 § i lagen den 8 juni 1915 om övergångsbestämmelser i anledning av pensionsförsäkringslagen, nr 6, i andra kammaren om ändring av 16 § i sistnämnda lag, nr 110 i samma kammare om ändring av 9 § fjärde stycket i samma lag, nr 112 i samma kammare om skrivelse till Eders Kungl. Maj:t angående ändring i avseende å åldersgränsen för avgiftsplikt till folkpensioneringen, nr 180 i samma kammare om ändrad lydelse av 4 § i lagen den 8 juni 1915 om övergångsbestämmelser i anledning av pensionsförsäkringslagen samt nr 249 i samma kammare angående viss ändring i nyssberörda lag den 8 juni 1915.

I anledning härav får pensionsstyrelsen i underdånighet anföra följande.

I *motionen nr 8 i första kammaren* föreslås ändring av 6 § pensionsförsäkringslagen i syfte att gränsen för det inkomstbelopp, för vilket vid beräkning av pensionstilläggs storlek avdrag icke skall göras, höjes från 50 till 100 kronor.

Till en början vill pensionsstyrelsen erinra, att varken ålderdomsförsäkringskommitténs förslag till lag om allmän pensionsförsäkring eller Eders Kungl. Maj:ts proposition till 1913 års riksdag i ämnet innehöll någon bestämmelse om att vid uträkning av pensionstilläggs storlek inkomst intill ett visst belopp skulle betraktas som obefintlig. Den bestämmelse, som härutinnan nu gäller, tillkom i anledning av en inom riksdagen väckt motion (nr 304 i andra kammaren), däri liksom i nu förevarande motion en gräns av 100 kronor föreslagits. Av kostnadsskäl ansåg sig riksdagen emellertid icke kunna gå med på att sätta gränsen så högt, utan bestämde den till 50 kronor, varjämte infördes i 6 § ett stadgande att, om pensionstagarens årsinkomst uppgår till 50 men icke till 100 kronor, avdrag skall ske allenast med det belopp, varmed årsinkomsten överstiger 50 kronor. Andamålet med sistberörda bestämmelse angavs vara att undvika olägenheten av alltför stora differenser ifråga om inkomsttagare, vilkas inkomster ligga nära minimigränsen men på ömse sidor om densamma, och att vinna en mjukare anpassning till inkomstens belopp.

Ett bifall till den nu föreliggande motionen skulle givetvis medföra en avsevärd kostnadsökning, huru stor är svårt att beräkna. Till den 31 december 1916 hava utfärdats 240,856 pensionsbrev med ett årligt understödsbelopp av sammanlagt

14,288,000 kronor. Av pensionärerna hava 75,626 eller 31.4 procent en årsinkomst mellan 50 och 100 kronor. Om understöden beräknats i enlighet med det i förevarande motion väckta förslaget, skulle årliga understödsbeloppet ökas med 1,043,000 kronor eller med 7.3 procent. Härav kan man i någon mån sluta sig till kostnadsökningen.

Ett bifall till motionen i oförändrat skick skulle för övrigt leda till en orättvisa för de personer, vilkas inkomster obetydligt överstiga 100 kronor. En man med 100 kronors inkomst skulle erhålla ett oakortat pensionstillägg å 150 kronor. Hade hans inkomst i stället uppgått till 102 kronor, bleve pensionstillägget allenast 99 kronor, således en minskning i pensionen av 51 kronor vid en inkomstökning av endast 2 kronor. Ett sådant missförhållande skulle tydligen tarva rättelse, som lättast kunde vinnas med användande av samma princip, som ligger till grund för bestämmelsen i 6 § tredje stycket andra punkten. Men en dylik bestämmelse skulle uppenbarligen ytterligare öka utgifterna för pensionsförsäkringen.

En lagändring i antydd riktning skulle visserligen komma att medföra en välbehörlig förhöjning av pensionstilläggen och från pensionsförsäkringens synpunkt måste detta i och för sig naturligtvis betecknas såsom synnerligen önskvärt. Då emellertid den betydande ökning av försäkringskostnaderna, som därav skulle följa, icke torde kunna åstadkommas annat än genom ökat statsanslag och då några utsikter att för närvarande för detta ändamål erhålla sådant näppeligen torde förefinnas, anser sig styrelsen icke böra tillstyrka bifall till förevarande motion.

Ett bifall till *motionen nr 9 i första kammaren* skulle också medföra en ökning av kostnaderna för pensionsförsäkringen, en ökning, som dock sannolikt skulle bliva jämförelsevis obetydlig. Motionen går ut därpå, att understöd från sjukkassa skulle, i likhet med vissa understöd och pensioner från Vadstena krigsmanshuskassa, flottans pensionskassa och invalidhusfonden, icke medräknas vid bestämmande av pensionsökandes årsinkomst enligt 7 § pensionsförsäkringslagen.

Pensionsstyrelsen har vid tillämpning av bestämmelserna om inkomstberäkning beträffande från sjukkassa utgående sjukhjälp förfarit så, att dylik sjukhjälp räknats som inkomst endast i fall, då den varit av längre varaktighet och sålunda för den tid, inkomstberäkningen avser, fått karaktär av livränta eller pension. Detta har styrelsen ansett vara förhållandet, då sjukkassebidraget kunde påräknas under längre tid än två år. Därest sjukkassebidrag icke under några omständigheter medräknades, skulle detta enligt styrelsens mening i många fall innebära en orättvisa mot personer, som tillförsäkrat sig sjukhjälp eller livränta från till exempel ett försäkringsbolag eller som berett sig ränteinkomst genom penninginsättningar i bankinrättning. De skäl, som i motionen andragits för att söka gendriva denna styrelsens uppfattning, verka ingalunda övertygande.

Vidare kan här anmärkas, att staten som bekant lämnar bidrag till registrerade sjukkassor och detta med ganska betydande belopp: för år 1914 med omkring 1 1/2 miljon kronor eller 21 procent av inflytande avgifter och bidrag från sjukkassornas medlemmar. Skulle nu sjukkassebidragen aldrig medräknas som inkomst erhöles följaktligen pensionsberättigade sjukkassememmar bidrag från det allmänna på två olika vägar och därtill, i fråga om pensionstillägg och understöd enligt pensionsförsäkringslagen, med högre belopp än andra samhällsmedlemmar. Detta kan icke vara riktigt eller lämpligt.

Visserligen hava, såsom motionären påpekat, statsmakterna medgivit, att vid

inkomstberäkning för pensionstillägg avdrag icke skall ske för vissa understöd och pensioner från Vadstena krigsmanshuskassa, flottans pensionskassa och invalidhusfonden, men skälen därtill hava varit helt andra än de, som åberopas i fråga om bidrag från sjukkassor. I förra fallet gällde det nämligen att finna en utväg att förskaffa en bättre ekonomisk ställning åt en grupp uttjänta statstjänare, en grupp, som för övrigt inom en ej alltför avlägsen framtid kommer att helt och hållet försvinna.

Slutligen vill pensionsstyrelsen framhålla, att frågan om sjukkasseväsandets ställning till pensionsförsäkringen lämpligen synes böra upptagas till behandling i samband med frågan om införandet i vårt land av allmän sjukförsäkring, varom som bekant utredning pågår. Att dessförinnan i pensionsförsäkringslagen vidtaga några ändringar på detta område kan icke vara välbetänkt.

Det i *motionen nr 6 i andra kammaren* framställda förslaget avser sådan ändring av 16 § i lagen om allmän pensionsförsäkring, att talan mot taxeringsnämnds beslut angående påförande av pensionsavgift skulle fullföljas hos pensionsstyrelsen icke blott såsom nu då fråga är om befrielse på grund av invaliditet, utan i varje fall där det gäller att tillämpa bestämmelserna i 5 § samma lag, ävensom att fatalietiden för anställande av sådan talan skulle utsträckas.

En ändring av 16 § i föreslagen riktning finner pensionsstyrelsen vara synnerligen önskvärd. Såsom redan av motionen framgår, förekommer feldebitering av pensionsavgifter i stor utsträckning och de nu i lagen meddelade bestämmelserna för vinnande av rättelse däri hava visat sig otillfredsställande. Frågor om undantagande från avgiftsplikt på grund av bestämmelserna i 5 § pensionsförsäkringslagen äro uppenbarligen av helt annan karaktär än vanliga taxeringsärenden och pensionsstyrelsen är i allo ense med motionären därom, att styrelsen bör vara den myndighet, som har att fatta beslut om ändring i taxeringsnämnds beslut i alla sådana fall.

I motionen antydvas två olika utvägar för frågans lösning. Den ena innebär, att den, som vill vinna befrielse från honom obehörigen påförd pensionsavgift, endast behöver inom viss tid anmäla detta hos pensionsstyrelsen, som därefter har att fatta beslut och vidtaga nödiga åtgärder i saken. Anser kommun eller pensionsstyrelsens ombud, att någon blivit utan laga grund undantagen från avgiftsplikt, skall besvär förfarandet fortfarande anlitas, ehuru besvären över taxeringsnämndens beslut skola anföras hos pensionsstyrelsen, ej hos prövningsnämnden. Den andra utvägen innebär, att ändring i taxeringsnämnds beslut enligt 14 § skall sökas genom besvär hos pensionsstyrelsen, även då frågan gäller undantagande från avgiftsplikt jämlikt 5 § andra eller tredje stycket. I samband därmed föreslås utsträckt tid för anförande hos pensionsstyrelsen av besvär över taxeringsnämnds beslut.

För egen del vill pensionsstyrelsen förorda den förra utvägen. Ett besvär förfarande är alltid förenat med mera omgång än ett ansökningsförfarande. Den erfarenhet, pensionsstyrelsen redan vunnit rörande behandlingen av sådana pensionsavgiftsfrågor, som enligt 16 § första stycket nu i besvärsväg gå till styrelsen, har givit vid handen, att detta förfarande verkar ganska tungt och är förenat med avsevärd tidsutdräkt. Innan pensionsstyrelsen fattar sitt beslut, måste nämligen jämlikt gällande instruktion för pensionsnämnderna yttrande inhämtas av vederbörande pensionsnämnd och de flesta nämnder hålla numera sammanträden endast ett par gånger om året. Även om ett ansökningsförfarande införes, torde nämnderna visserligen stundom böra höras, dock knappast när det är fråga om avgiftsbefrielse på grund av bestämmelserna i andra eller tredje stycket av 5 §. Införes ett ansök-

ningsförfarande, synes detta böra utsträckas att gälla jämväl för det fall, att kommun eller pensionsstyrelsens ombud vill söka ändring. Något avgörande skäl att för dem bibehålla besvär förfarandet torde näppeligen förefinnas.

Vare sig man bestämmer sig för besvär- eller ansökningsförfarande bör enligt pensionsstyrelsens mening fatalietiden utsträckas så långt det utan olägenhet för försäkringsverksamheten låter sig göra. Det synes styrelsen därför, som om tidsgränsen borde sättas till utgången av augusti månad året näst efter det, för vilket avgiften påförts, eller med andra ord till utgången av den tid, inom vilken förteckningarna enligt 14 § pensionsförsäkringslagen skola vara till pensionsstyrelsen överlämnade. Varken ur pensionsförsäkringens eller de försäkrades synpunkt torde anledning föreligga att genom en mera snävt tilltagen fatalietid försvåra möjligheten att vinna rättelse i avgiftspåföringen och rent praktiskt sett synes det vara mest tilltalande att bestämma ansöknings- eller besvärstidens utgång till en viss fixerad tidpunkt under kalenderåret, då sådant, såsom i detta fall, utan olägenhet kan genomföras.

Pensionsstyrelsen anser sig böra påpeka en viss olägenhet, som skulle bliva förenad därmed, att pensionsstyrelsen och ej prövningsnämnd komme att fatta beslut om ändring i taxeringsnämnds beslut om undantagande från avgiftsplikt jämlikt 5 § andra och tredje styckena. Verkställes ändring av prövningsnämnden, kan nämligen debitering i allmänhet ske i enlighet med den beslutade ändringen, vilket i regel icke torde låta sig göra, om det är pensionsstyrelsen, som beslutar ändring rörande avgiftspåföringen. Denna olägenhet anser styrelsen emellertid vara jämförelsevis obetydlig och i viss mån uppvägas därav, att ärendena kunna förväntas få en mera enhetlig behandling hos pensionsstyrelsen än hos de många olika prövningsnämnderna.

Anmärkas kan, att styrelsen sedan en tid tillbaka har under utredning frågan om genomförande av vissa ändringar i gällande bestämmelser angående debitering och uppbörd av pensionsavgifter, och att styrelsen i sammanhang därmed ämnat föreslå en lagändring ungefär i den riktning, som nu ifrågasättes. Då det emellertid måste anses angeläget, att en dylik lagändring genomföres så snart som möjligt, skulle styrelsen med tillfredsställelse se, om det i motionen väckta förslaget därtill nu kunde vinna statsmakternas bifall.

Slutligen vill pensionsstyrelsen i detta sammanhang framhålla, att det såväl för pensionsförsäkringen som för den enskilde skulle vara synnerligen fördelaktigt, om styrelsen kunde medgivas befogenhet att, även om ändring icke sökts, verkställa nödig rättelse av oriktig avgiftspåföring och föranstalta om den återbetalning, som därav kunde föranledas. Vid den inom styrelsen försiggående granskningen av förteckningarna enligt 14 § pensionsförsäkringslagen upptäckas ofta uppenbara felaktigheter vid avgiftspåföringarna. Att rätta dessa felaktigheter låter sig under nuvarande förhållanden icke göra. En befogenhet för styrelsen att i sådana fall vidtaga rättelse har emellertid visat sig vara i hög grad önskvärd.

De skäl, som i *motionen nr 110 i andra kammaren* anförts till stöd för en ändring av 9 § fjärde stycket pensionsförsäkringslagen i syfte att rätten att uppbära pensionstillägg, tillkommande en av kommun vårdad person, skulle utsträckas att gälla även kommuner, som icke äga fattigvårdsanstalt, synas icke vara tillräckligt vägande. Det är till en början en viss skillnad i en persons ställning, å ena sidan om han är intagen på en fattigvårdsanstalt och å andra sidan om han är utackorderad av kommunen eller av fattigvården åtnjuta visst årligt understöd. Det ligger

betydligt närmare till hands, att kommunen får uppbära hans pensionstillägg i förra fallet än i det senare. Och även i det senare kommer pensionstillägget indirekt i viss mån kommunen till godo genom minskat behov av fattigvård för pensionstagarna. Den av motionären uttalade farhågan att med lagens nuvarande stadgande kommuner, som sakna fattigvårdsanstalt, skulle tillskyndas ökade utgifter, torde knappast vara befogad, åtminstone icke när det är fråga om personer, som framdeles bliva berättigade till pensionstillägg. Genom detta kunna de nämligen i många fall undgå att vända sig till kommunen med begäran om hjälp och, om pensionen och pensionstillägget jämte deras övriga inkomster icke skulle förslå till deras fulla försörjning, torde det kommunala understödet jämte kommunens åttondel av pensionsstillägget i regel avsevärt understiga vad kommunen nödgats utbetala, om vederbörande icke haft rätt till pensionstillägg.

Gent emot det i *motionen nr 112 i andra kammaren* framställda förslaget att från 16 till 18 år framflytta åldersgränsen för skyldighet att erlægga pensionsavgift tillåter sig pensionsstyrelsen hänvisa till vad i denna fråga förekom vid pensionsförsäkringslagens antagande och särskilt till dåvarande chefens för civildepartementet yttrande till statsrådsprotokollet vid lagförslagets framläggande (proposition nr 126 till 1913 års riksdag sid. 67). Pensionsstyrelsen anser sig böra ytterligare betona, att en höjning av den undre åldersgränsen skulle avsevärt rubba de ekonomiska grundvalarna för pensionsförsäkringen. Det är just de yngsta årsklassernas avgifter, som representera de största värdena och som möjliggjort att pensionsbeloppen kunna utgå efter så höga procentsatser, som de i lagen fastställt.

I *motionen nr 180 i andra kammaren* framhålles det olämpliga däri, att enligt nu gällande bestämmelser pension i vissa fall kan utgå för avsevärt lång, redan förfluten tid, och föreslås, att för undanröjande av denna oegentlighet en ändring vidtages i 4 § av lagen den 8 juni 1915 om övergångsbestämmelser i anledning av pensionsförsäkringslagen. Vid bifall till förslaget skulle den, som hädanefter söker pension eller understöd, aldrig få sådant för tiden före januari månad året näst före det då pensionen sökes.

Såsom i motionen omnämnes har pensionsstyrelsen redan förut väckt förslag om en lagändring i sådan riktning. Och det senaste årets erfarenhet har allt mera styrkt styrelsen i sin uppfattning om önskvärdheten av en dylik lagändring. Styrelsen har sedan en tid tillbaka haft under överbärande, på vad sätt denna fråga lämpligen borde ordnas. Därvid har styrelsen funnit goda skäl tala för, att en person, som icke i tid gör anspråk på sin rätt till pension eller understöd, får finna sig i att ej under alla förhållanden utfå allt, vad han eljest skolat erhålla. Enligt sitt begrepp avser ju pension närmast framtiden och praktiskt sett finnes egentligen icke någon anledning varför en person skall uppbära pension för en redan förfluten tid, under vilken han i alla fall erhållit sin försörjning. Att, såsom i 31 § medges, pensionen kan få räknas tillbaka från början av det år, som föregår det, under vilket pensionen sökes, synes vara alldeles tillräckligt, och det kan enligt styrelsens förmenande icke i något avseende anses obilligt, att på förslaget sätt vidtaga inskränkning i rätten att uppbära pension för förfluten tid. Visserligen ville riksdagen icke vara med därom, när frågan där var före år 1914, men saken ligger nu i ett annat läge. Då var ännu pensionsförsäkringen okänd för stora delar av svenska folket och mången kunde därför väntas av ren okunnighet underlåta att söka understöd. Numera torde saken vara så allmänt bekant, att alla, som verkligen äro i behov av pension eller understöd, kunna väntas tillvarata sin rätt och

de allra flesta, som varit understödsberättigade vid 1914 års ingång, hava redan sökt understöd.

Såsom i motionen påpekas har för övrigt genom 1915 års lagändring den tid, under vilken pensionstilläggen utgå med reducerade belopp, utsträckts till utgången av år 1929, vadan den vid 1914 års riksdag beslutade ändringen av 31 § pensionsförsäkringslagen icke kan träda i tillämpning förrän tidigast år 1931. Därigenom framträda ändå skarpare de oegentligheter, som ifrågavarande motion avser att avskaffa, oegentligheter, som således icke på långt när förelågo i lika hög grad, som när den nu föreliggande frågan behandlades vid 1914 års riksdag.

Pensionsstyrelsen får därför tillstyrka bifall till det i motionen framställda förslaget. Dock torde detta icke kunna godtagas utan vissa övergångsbestämmelser. Så torde bliva nödigt stadga, att lagändringen icke får inskränka på deras rätt, som före tiden för lagändringens ikraftträdande redan sökt pensionstillägg eller understöd. Skulle en dylik lagändring träda i kraft den 1 januari 1918, kan det ock ifrågasättas, om man icke borde föreskriva viss tid, exempelvis ett år efter sistnämnda dag, inom vilken alla, som ansåge sig berättigade till pensionstillägg eller understöd för tid före den 1 januari 1917, skulle ingiva sina ansökningar vid äventyr att lagändringen eljest bleve tillämplig på dem.

Vad slutligen angår *motionen nr 249 i andra kammaren* går den ut på att genom upphävande av 2 § i lagen den 8 juni 1915 om övergångsbestämmelser i anledning av pensionsförsäkringslagen bereda rätt till understöd enligt 33 § sistnämnda lag jämväl åt den enda numera därifrån uteslutna kategorien svenska medborgare, nämligen sådana som vid 1914 års ingång fyllt 15 år och redan då varit till arbete varaktigt oförmögna samt år 1913 under sammanlagt mer än 4 månader åtnjutit full försörjning av fattigvården eller välgörenhetsinrättningar.

När det vid 1915 års riksdag var fråga om att utsträcka pensionsförsäkringen till därifrån då uteslutna kategorier, medtogs icke nu ifrågavarande grupp. Så önskvärt detta än varit, måste man avstå därifrån av kostnadshänsyn. Möjligheten att nu i försäkringen inbegripa även denna grupp torde ingalunda vara större nu än då. Denna grupp beräknades omfatta omkring 48,800 personer den 1 januari 1914. Sedan dess har givetvis ett betydligt antal avlidit. Enligt inom pensionsstyrelsen verkställd uppskattning skulle dock kostnaden för utsträckandet av rätten till understöd jämväl till denna grupp för endast år 1918 stiga till mellan 2 $\frac{1}{2}$ och 3 miljoner kronor, varav på staten skulle belöpa $\frac{3}{4}$. Kostnaderna skulle visserligen sjunka med varje år, men dock under en följd av år uppgå till betydande belopp. Under sådana omständigheter anser sig pensionsstyrelsen icke kunna tillstyrka bifall till det föreliggande förslaget. Därest statsmakterna anse sig kunna så avsevärt öka kostnaderna för pensionsförsäkringen, synes det vara mera tilltalande, att höja de nu utgående, starkt reducerade pensionstilläggen och understöden än att tilldela sådana åt personer, vilka redan dem förutan i regel hava sin framtida försörjning tryggad genom fattigvården eller välgörenhetsinrättningar.

Stockholm den 20 mars 1917.

Underdånigst

ADOLF AF JOCHNICK.

O. F. ENBOM.

CARL BROBERG.

KARL DICKMAN.

HUGO ELLIOT,
föredragande.

ERIK STRIDSBERG.

AXEL TELANDER.